

70-річчя члена-кореспондента НАН України М.І. МИХАЛЬЧЕНКА

Микола Іванович Михальченко народився 15 лютого 1942 р. у с. Косичі Суразького району Брянської області. Основні етапи його наукової біографії можна окреслити такими штрихами: доктор філософських наук (1987), професор (1988), заслужений діяч науки і техніки України (2001), член-кореспондент НАН України (2003), завідувач відділу теорії та історії політичної науки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України (2008).

Микола Іванович закінчив залізничне відділення Харківського технікуму промислового транспорту (1960), філософський факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1969), захистив кандидатську (1973) та докторську (1987) дисертації. Працював в Інституті філософії НАН України, пройшовши шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу (1969–1990); керівником служби Президента України по зв'язках із громадськими політичними організаціями та рухами (1991–1992); завідувачем відділу (1990–1992) і головним науковим співробітником (1994–2002) Інституту соціології НАН Украї-

ни; керівником служби з питань внутрішньої політики Президента України (1992–1994) і радником Президента України (1991–1994). У пізніші часи М.І. Михальченко — президент Товариства співробітництва і партнерства «Україна–Чехія» (1997); член Громадської ради експертів із внутрішньополітичних питань при Президентові України (2000–2004); член робочої групи з підготовки проекту Концепції реформування політичної системи України (2001); головний науковий співробітник Інституту політичних та етнонаціональних досліджень НАН України (2002); член редколегій багатьох фахових часописів.

Основні напрями наукових досліджень Миколи Івановича — філософія історії, політики, освіти; духовне і політичне життя суспільства; соціальні інститути та соціальні відносини; світоглядні проблеми українського суспільства; генеза суспільних відносин і соціальних інститутів у різного типу цивілізаціях, регіонах, країнах; теорія ідеологій; концепція трансформацій перехідних суспільств у контексті ідеологій цивілізацій і культур.

М.І. Михальченко проявив себе як талановитий учений, працюючи в НАН України з 1969 р. Він один із засновників політологічного напрямку досліджень у сучасній Україні. Вагома його роль у розв'язанні надзавдання філософії політики — рефлексивної реконструкції рушіїв політичного процесу. Микола Іванович розробив концепцію трансформації і модернізації України останньої чверті ХХ та початку ХХІ століття. У дослідженні проблем українського суспільства і держави вчений застосує соціокультурну методологію становлення і розвитку соціумів, які у своїй еволюції проходять декілька етапів переддержавного стану і державотворення, де економічні, політичні, освітньо-наукові та духовні аспекти життя суспільства в різні періоди відіграють неоднакову

роль. Крім цього, М.І. Михальченко (разом із В.П. Андрущенком) є фундатором Інституту вищої освіти НАПН України.

Микола Іванович опублікував понад 500 наукових праць, серед яких 19 монографій (індивідуальних та у співавторстві). Найбільший резонанс у наукових та політичних колах, а також із-поміж широкої громадськості викликали його праці «Украинское общество: трансформация, модернизация, или лимитроф Европы?» (2001) і «Украина разделенная в себе: от Леониды до Виктории» (2012). У цих монографіях показано фундаментальну відмінність процесів «трансформації» і «модернізації» в Україні, зокрема, через аналіз діяльності її чотирьох Президентів, осмислено сучасну політичну історію України. Іншими визначними науковими працями Миколи Івановича є: «Политическая идеология как форма общественного сознания» (1981); «Марксистская идеология /in natura/» (1991); «Беловежье. Л. Крав-

чук. Украина 1991 — 1995» (у співавторстві з В.П. Андрущенком) (1996); «Український експеримент на терезах гуманізму» (у співавторстві з Г.П. Дашутіним) (2001); «Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи» (2004); «Корупція в Україні: політико-філософський аналіз» (у співавторстві з О.М. Михальченко та Є.В. Невмержицьким) (2010).

М.І. Михальченко підготував 38 кандидатів та 43 доктори наук. Він заслужений діяч науки і техніки України (2001), нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (2001), орденами «За заслуги» III ступеня (2002) та «За заслуги» II ступеня (2012), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2007), Почесною грамотою Верховної Ради України (2009).

Наукова громадськість, колеги, друзі й учні шлють найщиріші вітання Миколі Івановичу з нагоди його ювілею, зичать йому міцного здоров'я, активної життєвої позиції і нових наукових досягнень.

70-річчя члена-кореспондента НАН України М.І. ПОРТЕНКА

Микола Іванович Портенко — видатний український математик у галузі теорії випадкових процесів — народився 23 лютого 1942 р. на Черкащині. Наукову діяльність розпочав

ще у студентські роки, навчаючись на механіко-математичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1958–1963). Тут він слухав лекції Й.І. Гіхмана, А.В. Скорохода, М.Й. Ядренка. Під впливом цих відомих математиків формувалися наукові інтереси майбутнього вченого. Після закінчення університету М.І. Портенко вступив до аспірантури при механіко-математичному факультеті, яку закінчив у 1966 р., захистивши під керівництвом Й.І. Гіхмана кандидатську дисертацію «Некоторые результаты теории аддитивных функционалов от марковских процессов» (1967).

У 1966 р. М.І. Портенко переїхав у Донецьк. Там в Інституті прикладної математики і механіки АН УРСР Микола Іванович плідно працював, поєднуючи наукову робо-